

Sygn. akt I C 1363/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 08 grudnia 2017r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący - SSO Jolanta Hryciuk

Protokolant - st. sekr. sąd. Anna Lipińska

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2017r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z powództwa L. K.

przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Zakładu Karnego w S.

o odszkodowanie

I. powództwo oddała;

II. odstępuje od obciążania L. K. kosztami procesu na rzecz pozwanego Skarbu Państwa.

Sygn. akt 1363/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 29 listopada 2016 roku, powód L. K. domagał się zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa – reprezentowanego przez Dyrektora Zakładu Karnego w S. kwoty 250 000 zł tytułem odszkodowania za świadome „nie wycofanie i nie odliczenie” dwóch grzywien zamienionych na 200 dni i 50 dni kary pozbawienia wolności od końca kary. Zdaniem powoda jest to celowe i świadome przedłużanie mu pobytu, co jest bezzasadne i bezprawne. Powód domagał się również odliczenia umorzonych kar grzywien od końca kary. W tym zakresie pozew został przekazany zarządzeniem z 29 listopada 2016r. do Wydziału Penitencjarnego Sądu Okręgowego w Siedlcach.

W odpowiedzi na pozew, pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Dyrektora Zakładu Karnego w S. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, iż Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim w sprawie II K 557/95 orzekł w dniu 28 grudnia 1995r. 200 dni zastępczej kary pozbawienia wolności, zaś w sprawie II K 637/97 w dniu 22 maja 1997r. orzekł 50 dni zastępczej kary pozbawienia wolności. Sąd Okręgowy w Siedlcach III Wydział Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych postanowieniem z 30 maja 2005r. w sprawie Wz 83/05 wstrzymał wykonanie kar zastępczych do dnia 16 sierpnia 2005r. zgodnie z art. 52 kkw i 49 kkw. W trakcie kolejnych pobytów powoda w zakładzie karnym kary zastępcze nie były kierowane do wykonania. Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim postanowieniami z 3 października 2008r. umorzył postępowanie wykonawcze w sprawach II K 557/95 i 637/97 w części dotyczącej wykonywania kary grzywny. Pozwany podniósł, iż powód kilkakrotnie składał skargi dotyczące odliczenia mu kar zastępczych od aktualnie wykonywanych kar pozbawienia wolności. Powód od 10 października 2005r. do 25 maja 2011r. był pozbawiony wolności. W tym okresie wykonaniu podlegały kary 3 lata i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczona przez Sąd Rejonowy w Białej Podlaskiej w sprawie II K 1495/98, 3 lata pozbawienia wolności orzeczona przez Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim w sprawie II K 637/97, 4 lata i 6 miesięcy pozbawienia

wolności orzeczona przez Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim w sprawie II K 557/95 i 6 lat pozbawienia wolności orzeczona przez Sąd Rejonowy w Siedlcach w sprawie II K 10/06. W stosunku do powoda nie możliwości dokonania zaliczenia na poczet aktualnie wykonywanych kar poprzez odliczenie wskazanych przez powoda 250 dni, ponieważ kary zastępcze pozbawienia wolności nie były w żadnym okresie wykonywane. Pozwany podniósł, iż w przedmiotowej sprawie nie wystąpiły przesłanki z art. 417§1 kc. Powód poza swoimi twierdzeniami nie wykazał i nie udowodnił żadnej szkody, która poniósł w związku z rzekomo nieodliczoną zastępczą karą pozbawienia wolności.

Na rozprawie powód L. K. popierał powództwo.
Pełnomocnik pozwanego wnosił o oddalenie powództwa.

Sąd ustalił, co następuje:

L. K. odbywa karę pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w S..

Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim w sprawie II K 557/95 w dniu 29 grudnia 1995r. wydał wyrok łączny i wymierzył L. K. karę łączną 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz 4000 zł grzywny z zamianą w razie nieuiszczenia w terminie na zastępczą karę pozbawienia wolności przyjmując jeden dzień za równoważny grzywnie w kwocie 20 zł tj. 200 dni zastępczej kary pozbawienia wolności (wyrok k. 15 w aktach II K 557/95 Sądu Rejonowego w Radzynie Podlaskim). Zakład Karny w B. poinformował Sąd o przyjęciu powoda w dniu 5 czerwca 1998r. do zakładu karnego w celu odbycia 200 dni kary – początek 9 lutego 2008r. - koniec 27 sierpnia 2008r. (k. 42 akt II K 557/95).

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Radzynie Podlaskim z 22 maja 1997r. w sprawie II K 637/97 L. K. został skazany na karę 3 lat pozbawienia wolności i grzywnę w kwocie 1000 zł z zamianą w razie jej nieuiszczenia na karę zastępczą pozbawienia wolności przyjmując jeden dzień za równoważny grzywnie w kwocie 20 zł – 50 dni kary zastępczej (k. 231 akt II K 637/97). 1 września 1997r. Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim zarządził wykonanie kary zastępczej (k.247).

Powodowi udzielano kilkakrotnie przerwy w karze począwszy od 12 marca 2003r., m.in. od 16 lutego 2005r. (k. 61-63, 87 akt II k 557/95) oraz ponownych obliczeń kary (k.69). 30 maja 2005r. L. K. został warunkowo przedterminowo zwolniony z odbywania kary m.in. orzeczonej wyrokiem w sprawie II K 557/95 i II K 637/97 Sądu Rejonowego w Radzynie Podlaskim (k.90-91). Warunkowe przedterminowe zwolnienie zostało odwołane w dniu 14 listopada 2005r. (k.149-150).

Sąd Okręgowy w Siedlcach III Wydział Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych postanowieniem z 30 maja 2005r. w sprawie Wz 83/05 wstrzymał wykonanie kar zastępczych do dnia 16 sierpnia 2005r. zgodnie z art. 52 kkw i 49 kkw.

Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim postanowieniami z 3 października 2008r. umorzył postępowanie wykonawcze w sprawach II K 557/95 i 637/97 w części dotyczącej wykonywania kary grzywny (k.169 akt II K 557/95, k. 353 akt II K 637/97). Powód był wielokrotnie informowany przez Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim, że kary zastępcze nie mogą być zaliczone na poczet kar, które odbywa (m.in. pisma na k.182, 189, 217, 335, 354 w aktach II k 557/95).

Zastępcze kary grzywny w trakcie kolejnych pobytów L. K. w zakładzie karnym nie były kierowane do wykonania (zeznania świadków T. F. i W. O. – nagranie z rozprawy z 5 czerwca 2017r.).

L. K. odbywał kary pozbawienia wolności od 10 października 2005r. do 25 maja 2011r., kiedy to została mu udzielona przerwa w odbywaniu kary. W tym okresie wykonaniu podlegały kary:

- 3 lata i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczona przez Sąd Rejonowy w Białej Podlaskiej w sprawie II K 1495/98,
- 3 lata pozbawienia wolności orzeczona przez Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim w sprawie II K 637/97,
- 4 lata i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczona przez Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim w sprawie II K 557/95 i 6 lat pozbawienia wolności orzeczona przez Sąd Rejonowy w Siedlcach w sprawie II K 10/06.

12 września 2011r. L. K. został ponownie warunkowo przedterminowo zwolniony z odbycia kary m.in. z wyroku w sprawie II K 557/95 (k.324-325), przy czym L. K. odbył karę w całości. 30 czerwca 2016r. warunkowe przedterminowe zwolnienie zostało odwołane (k.348-349).

L. K. w kwestii obliczenia kary składał cztery skargi do Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w W.. Skargi zostały uznane za bezzasadne (k.39).

Sąd zważył, co następuje:

Powód swoje roszczenie przeciwko Skarbowi Państwa wywodzi z faktu bezprawnego, zdaniem powoda, pozbawienia go wolności na skutek nieodliczenia od kary pozbawienia wolności 250 dni kary zastępczej pozbawienia wolności, co do której postępowanie wykonawcze zostało umorzone 3 października 2008r. z powodu przedawnienia.

Wobec powyższego Sąd uznał, iż roszczenie powoda należy rozważyć na podstawie art. 417 § 1kc, art. 24 kc i art. 448 kc.

Zgodnie z art. 417§ 1kc za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Aby uzyskać odszkodowanie muszą zostać spełnione przewidziane prawem przesłanki, których ciężar udowodnienia spoczywa zgodnie z art. 6 kc na powodzie. Artykuł 361 kc nakłada na powoda obowiązek udowodnienia powstania szkody, zdarzenia, z którym ustawa łączy obowiązek naprawienia szkody oraz związku przyczynowego między tym zdarzeniem i powstałą szkodą. Szkada jest rozumiana jako uszczerbek doznany przez poszkodowanego w dobrach chronionych przez prawo. Może ona mieć charakter zarówno majątkowy, jak i niemajątkowy - określane jako krzywda.

Powód wiąże istnienie szkody z faktem rzekomego nieodliczenia mu od końca kary zastępczej kary pozbawienia, co zdaniem powoda powoduje, iż zostaje on bezprawnie pozbawiony wolności na skutek działań organów Zakładu Karnego w S.. Twierdzenia powoda w tym zakresie nie znajdują potwierdzenia w zebranych w sprawie materiale dowodowym. Jak wynika z dowodów z dokumentów opisanych wyżej, jak również wiarygodnych zeznań świadków T. F. i W. O. (nagranie z rozprawy z 5 czerwca 2017r.) powód nigdy nie zaczął odbywać kar zastępczych pozbawienia wolności, które „czekały w kolejce do odbycia”, bowiem odbywał kary zasadnicze pozbawienia wolności. Z chwilą warunkowego przedterminowego zwolnienia kary zastępcze zostały wstrzymane do wykonania postanowieniem z 30 maja 2005r. i następnie nie były ponownie wprowadzone do wykonania, bowiem Sąd nie zawarł ich w postanowieniu o odwołaniu warunkowego przedterminowego zwolnienia. 3 października 2008r. kary te zostały umorzone. Stąd koniec kary nie był obliczany z karami zastępczymi. W tej sytuacji Sąd w pełni podziela stanowisko pozwanego, iż powód L. K. nie udowodnił powstania szkody w związku z rzekomym bezprawnym pozbawieniem go wolności.

Kodeks cywilny w art. 23 zawiera katalog dóbr osobistych podlegających ochronie. Przepis ten wymienia przykładowo, jako dobro podlegające ochronie wolność. Oceniając zasadność roszczenia powoda na podstawie art.24 kc w zw. z art. 448 kc w pierwszej kolejności należy ustalić, czy rzeczywiście doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda, a dalej czy działanie pozwanego było bezprawne. Z przepisu art. 24 kc wynikają bowiem dwie przesłanki ochrony dóbr osobistych: naruszenie dobra osobistego i bezprawność tego naruszenia. O naruszeniu dobra osobistego można mówić tylko wówczas, gdy działanie drugiej strony było bezprawne, a mianowicie sprzeczne z normami prawnymi lub zasadami współżycia społecznego.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na stwierdzenie, iż doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda tj. jego prawa do wolności. Powód nie wykazał bezprawności w działaniach organów zakładu karnego czy też bezprawnego pozbawienia go wolności. W świetle przytoczonych powyżej okoliczności stwierdzić należy, iż twierdzenia powoda, iż koniec kary pozbawienia wolności został mu obliczony wraz z 250 dniami kar zastępczych są nieprawdziwe. Nie można też pominąć, iż kwestie obliczenia kar były przedmiotem badania w postępowaniu wykonawczym, jak również przedmiotem wyjaśnień Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w W.. Skargi zostały uznane za bezzasadne (k.39).

W tych okolicznościach, wobec braku zaistnienia przesłanek z art. 417§1 kc, art. 24§1 kc i 448 kc Sąd uznał powództwo za bezzasadne.

Sąd oddalił wniosek powoda o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków funkcjonariuszy służby więziennej S. J., M. K., P. K., M. P., M. M., R. S., M. L., gdyż świadkowie zostali powołani na te same okoliczności, na które zostali przesłuchani T. F. i W. O., którzy są pracownikami wydziału ewidencji Zakładu Karnego w S. i zajmują się obliczaniem kar. Okoliczności, na które powód zgłosił kolejne osoby, jak również dowód z opinii biegłego matematyka zostały w ocenie Sądu wyjaśnione i dlatego też Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego. W ocenie Sądu wnioski te zostały złożone jedynie dla zwłoki.

O kosztach procesu sąd orzekł na podstawie art. 102 kpc. Sąd odstąpił od obciążania powoda L. K. kosztami procesu na rzecz pozwanego Skarbu Państwa. W ocenie Sądu zachodzi tu szczególnie uzasadniony wypadek, bowiem powód nie posiada żadnych środków finansowych na pokrycie kosztów procesu, nie ma majątku, oszczędności, co wynika ze złożonego przez niego oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania. L. K. nie jest też zatrudniony w zakładzie karnym. Obiektywnie zatem nie ma żadnej możliwości uiszczenia kosztów procesu ani teraz ani w najbliższej przyszłości. Zasądzenie od powoda kosztów procesu nakłada na Skarb Państwa obowiązek ich egzekwowania i ponoszenia dodatkowych kosztów, podczas, gdy na obecnym etapie można stwierdzić, iż ich egzekucja nie będzie skuteczna.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w wyroku.